

О.І. Линник, к.е.н., доц. НТУ «ХПІ»

В.Ю. Челенко, магістрант НТУ «ХПІ»

ПОРІВНЯННЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ЗА МІЖНАРОДНИМИ ТА НАЦІОНАЛЬНИМИ СТАНДАРТАМИ

12 травня 2011 року Верховною Радою України були внесені зміни в ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», які порушили питання переходу українських компаній на міжнародні стандарти фінансової звітності. Вже з 2012 року публічні акціонерні товариства, банківські установи та страхові компанії зобов'язані складати і опубліковувати фінансову звітність за міжнародними стандартами. Компаніям, які не входять до цього переліку, надали можливість самостійно приймати рішення про застосування МСФЗ.

Застосування МСФЗ дещо змінить бухгалтерський облік на підприємстві, в тому числі зміни торкнуться і категорії «Основні засоби». Від

правильного і раціонального обліку основних засобів залежить процес їх відтворення, поповнення, оновлення, тобто забезпеченість підприємства сучасними засобами праці. В період, коли Україна стоїть на шляху до вступу в ЄС, велике значення необхідно приділити європейському досвіду обліку, узагальненому в МСФЗ. У зв'язку з цим, ми вважаємо необхідним детально розглянути основні положення, які використовуються в МСФЗ та П(С)БО та знайти принципові відмінності.

Відповідно до МСБО 16 основні засоби (Fixed assets; Property, Plant and Equipment) – це матеріальні об'єкти, які:

- а) утримують для використання у виробництві або постачанні товарів чи наданні послуг для надання в оренду або для адміністративних цілей;
- б) використовуватимуть, за очікуванням, протягом більше одного періоду.

Визначення поняття основних засобів в П(С)БО 7 є ідентичним.

Класифікація основних засобів буде розглянута у таблиці 1:

Таблиця 1 – Класифікація основних засобів

МСФО 16	П(С)БО 7
земля	земельні ділянки
земля та будинки	капітальні витрати на поліпшення земель
машини та обладнання	будинки, споруди
кораблі	машини та обладнання
літаки	транспортні засоби
автомобілі	інструменти, приладдя, інвентар (меблі)
меблі та приладдя	тварини
офісне обладнання	багаторічні насадження
	інші основні засоби

У МСБО 16 не виділяються інші необоротні матеріальні активи, які виділено у самостійну групу у П(С)БО 7. Проте це ніяк не означає відсутність таких активів. Деякі малоцінні активи (наприклад інвентарна тара) взагалі не прийнято обліковувати серед довгострокових активів; як

правило, вони не підлягають капіталізації, а списуються на витрати поточного періоду.

МСБО 16 виділяє наступні методи амортизації: прямолінійний метод, метод зменшення залишку та метод суми одиниць продукції, також зазначено, що головним є те, щоб використовуваний метод відображав схему за якою компанія споживає економічну вигоду отриману від активу. П(С)БО 7 визначає п'ять методів амортизації: прямолінійний, зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивний та виробничий.

Для оцінки основних засобів передбачено наступні способи: первинна оцінка, дооцінка та уцінка, які за обома стандартами мають аналогічний зміст.

Поняття вибуття основних засобів теж мають однаковий зміст.

Приймаючи до уваги те, що МСБО вбирають в себе досвід багатьох країн, на нашу думку, вдосконалення системи обліку основних засобів необхідно проводити шляхом внесення змін до національних стандартів для відповідності їх міжнародним. Це надасть змогу підвищити ефективність ділової співпраці суб'єктів господарювання України з іноземними бізнес партнерами.